

Regelbunden tillsyn i Luleå gymnasieskola

Gymnasieskola

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Luleå kommun och besökt Luleå gymnasieskola under perioden 2 – 17 december, 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Övergripande information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/tillsyn).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen senast den 28 september 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Luleå gymnasieskola, dels den information som samlats in under besöket. I gymnasieskolan intervjuades gymnasiechefen, rektorer, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och gymnasieskolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Gymnasiechefen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Luleå gymnasieskola

Skolan	Antal elever
Gymnasieskola	2997

Källa: Barn- och utbildningsförvaltningen, Luleå kommun

Luleå gymnasieskola, även kallad Luleå gymnasieby, är resultatet av ett politiskt beslut att samla all gymnasieverksamhet i kommunen centralt i Luleå. Gymnasiebyn har tagit tio år att bygga och arbetet har under den tiden engagerat många människor. Den pedagogiska grundidén har varit att såväl studie- och yrkesförberedande program som mans- och kvinnodominerade utbildningar ska blandas och samverka. Luleå gymnasieby invigdes i augusti 2006 och är nu inrymd i fyra kvarter i centrala Luleå. Respektive byggnad bär namn efter de kvarter där de är placerade, nämligen kvarteren Lärkan, Kungsfågeln, Örnen och Hackspetten. Här finns närheten mellan enheterna, men också till stadens kulturutbud. Delar av den estetiska verksamheten är förlagd till byggnader

som hör till Dansens hus och Norrbottensteatern, vilka också är belägna inom gångavstånd från de fyra kvarteren.

I Luleå gymnasieskola erbjuds utbildning på samtliga nationella program, förutom naturbruksprogrammet. Dessutom finns fyra specialutformade program. Gymnasieskolan har cirka 3 000 elever och antalet pedagoger är cirka 300. Luleå gymnasieskola leds av en gymnasiechef och tio programrektorer med ansvar för ett till fyra program vardera.

De program som erbjuds är följande:

<u>Nationella program</u>	<u>Antal elever</u>
Barn- och fritidsprogrammet	187
Byggprogrammet	104
Elprogrammet	112
Energiprogrammet	39
Estetiska programmet	244
Fordonsprogrammet	62
Handels- och administrationsprogrammet	213
Hantverksprogrammet	110
Hotell- och restaurangprogrammet	84
Livsmedelsprogrammet	51
Medieprogrammet	161
Naturvetenskapsprogrammet	221
Omvårdnadsprogrammet	132
Samhällsvetenskapsprogrammet	314
Teknikprogrammet	93
<u>Specialutformade program</u>	
Industritekniskt program	74
Ledarskapsprogrammet	189
Idrottsprogrammet	437
Filmarbetarprogrammet	11

I skolan bedrivs också verksamhet inom gymnasiesärskolan under ledning av en särskolechef och tre rektorer, vilka även ansvarar för verksamheten inom den obligatoriska särskolan. Verksamheterna inspekteras i särskild ordning och bedömningen redovisas i en särskild rapport för särskolan.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål.

Tabell 2: Resultat för elever i gymnasieskolans årskurs tre

	Luleå gymnasieskola					Kommun- grupp ¹	Riket	
							Fristående skolor	Kommunala skolor
	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2008	2008
Barn- och fritidspro- grammet (BF)								
Genomsnittlig betygs- poäng	12,9	12,5	14,5	13,0	12,7	12,7	14,4	12,7
Andel (%) med slutbe- tyg inom 4 år	83	63	92	73	57	76	77	77
Andel (%) av dessa med grundläggande behörighet till universi- tets- och högskolestudi- er	100	83	100	100	93	85	93	84
Byggprogrammet (BP)								
Genomsnittlig betygs- poäng	..	12,8	11,9	14,4	11,5	12,3	11,7	12,3
Andel (%) med slutbe- tyg inom 4 år	..	38	59	44	52	85	79	85
Andel (%) med grund- läggande behörighet till universitets- och hög- skolestudier	..	96	83	100	96	92	85	92
Elprogrammet (EC)								
Genomsnittlig betygs- poäng	12,9	11,7	12,4	12,2	13,0	12,2	12,0	12,2

¹ Uppgifter baserade på samtliga kommunala skolor i kommungruppen

4 (20)

Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	48	79	64	71	81	79	71	80
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	100	100	94	92	100	92	78	89
Energiprogrammet (EN)								
Genomsnittlig betygs-poäng	..	..	..	..	11,6	12,0	11,7	11,9
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	.	..	..	69	64	78	73	82
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	..	..	..	..	100	91	85	89
Estetiska programmet (ES)								
Genomsnittlig betygs-poäng	15,0	14,4	15,5	15,6	15,1	14,7	15,1	14,9
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	56	74	80	79	76	83	82	80
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	97	92	100	100	97	90	91	91
Fordonsprogrammet (FP)								
Genomsnittlig betygs-poäng	12,8	11,4	11,6	12,2	11,9	11,9	11,7	11,6
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	55	74	74	75	43	76	75	74
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	100	88	90	100	100	90	85	83
Handels- och administrationsprogrammet (HP)								
Genomsnittlig betygs-poäng	13,4	12,8	12,7	13,3	12,7	12,8	12,9	12,8
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	78	87	68	81	44	72	80	75
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	97	93	89	100	81	82	84	82
Hantverksprogrammet (HV)								
Genomsnittlig betygs-poäng	16,8	15,9	15,6	15,8	15,1	14,5	14,2	14,1
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	92	86	86	89	87	87	83	84

Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	90	100	95	94	95	96	95	92
Hotell- och restaurangprogrammet (HR)								
Genomsnittlig betygs-poäng	12,4	12,3	12,9	12,7	12,1	12,8	12,9	12,8
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	71	76	57	62	74	76	79	76
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	100	89	94	91	71	84	88	84
Industriprogrammet (IP)								
Genomsnittlig betygs-poäng	.	.	.	.	.	11,5	14,7	11,7
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	.	.	.	.	.	79	90	68
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	.	.	.	.	.	77	93	78
Livsmedelsprogrammet (LP)								
Genomsnittlig betygs-poäng	13,5	11,7	11,5	12,3	13,1	12,4	..	12,9
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	77	75	85	86	63	83	..	78
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	100	100	77	80	100	86	..	87
Medieprogrammet (MP)								
Genomsnittlig betygs-poäng	15,5	15,3	14,5	15,2	15,1	13,8	13,2	13,5
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	93	96	77	83	98	81	73	78
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	98	100	100	100	97	90	84	87
Naturvetenskapsprogrammet (NV)								
Genomsnittlig betygs-poäng	15,9	16,3	16,5	16,4	17,1	16,2	16,6	16,2
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	95	90	99	91	86	91	87	91
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	99	95	99	94	97	96	95	96

6 (20)

Omvårdnadsprogrammet (OP)								
Genomsnittlig betygs-poäng	.	12,9	14,4	14,7	13,2	13,2	13,5	13,1
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	.	.	90	75	40	75	74	74
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	.	94	100	100	100	87	89	86
Samhällsvetenskapsprogrammet (SP)								
Genomsnittlig betygs-poäng	15,2	15,1	15,6	15,3	15,5	14,4	15,1	14,7
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	85	86	84	85	85	84	82	85
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	99	98	99	96	100	91	91	92
Teknikprogrammet (TE)								
Genomsnittlig betygs-poäng	14,1	14,1	12,6	13,6	13,6	14,0	13,7	14,0
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	56	78	75	78	80	84	65	85
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	97	82	87	92	94	89	89	90
Specialutformade program								
Genomsnittlig betygs-poäng	13,9	14,6	14,4	14,6	14,9	14,4	.	14,4
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	90	90	89	92	88	86	.	85
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	97	97	95	97	97	91	.	91
Totalt								
Genomsnittlig betygs-poäng	14,5	14,4	14,5	14,7	14,5	13,9	14,2	14,0
Andel (%) med slutbetyg inom 4 år	76	76	77	79	75	77	79	76
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	97	95	95	96	96	89	88	89

Källa: Skolverkets statistik

. = Uppgift saknas

.. = Uppgift kan ej visas, då resultatuppgiften baseras på färre än 10 individer

Kommentar och bedömning:

Enligt den officiella statistiken uppvisar Luleå gymnasieskola resultat som sammantaget för alla program överlag ligger högre än eller i nivå med riket när det gäller genomsnittligt betygspoäng och andelen elever som är behöriga för högskolestudier. Resultaten varierar mellan programmen och år 2008 uppvisar naturvetenskapsprogrammet den högsta genomsnittliga betygspoängen på 17,1 medan snittet för byggprogrammet samma år uppvisar det lägsta på 11,5.

Andelen elever med slutbetyg inom fyra år visar på anmärkningsvärt låga siffror för några program. På just byggprogrammet har under de senaste fem åren, enligt den officiella statistiken, endast cirka hälften av eleverna lyckats få slutbetyg inom fyra år. Enligt rektorn och gymnasiechefen stämmer inte dessa officiella statistikuppgifter och de hävdar att 95 procent av eleverna på byggprogrammet fick sitt slutbetyg år 2008. Orsakerna till att uppgifterna skiljer sig är oklara. En nedåtgående trend kan dock också noteras hos barn- och fritidsprogrammet och omvårdnadsprogrammet. Skolverkets statistik för år 2008 visar att endast 43 procent av fordonsprogrammets elever får sitt slutbetyg inom fyra år. För handels- och administrationsprogrammet är motsvarande siffra endast 44 procent och för omvårdnadsprogrammet endast 40 procent. På medieprogrammet är förhållandet det omvända. Här har så gott som alla elever fått sitt slutbetyg inom fyra år och av dem är 97 procent behöriga till vidare studier på universitet eller högskola.

Statistiken visar också att kvinnor i allmänhet når högre genomsnittliga betygspoäng än män, att kvinnorna i högre utsträckning fullföljer sin utbildning inom fyra år och att fler kvinnor än män är behöriga för högskolestudier.

Skolinspektionen kan konstatera att det är elever på företrädesvis yrkesförberedande program som inte når minst godkänt betyg i vissa kärnämneskurser. Detta gäller exempelvis Religionskunskap A och Samhällskunskap A men också Idrott och hälsa A och Estetisk verksamhet A. Av fordonsprogrammets elever hade endast hälften nått minst godkänt i kärnämneskursen i religionskunskap. På omvårdnadsprogrammet nådde en fjärdedel av eleverna inte upp till godkänt betyg i det estetiska valet. Enligt skolans och de respektive programmens egna uppföljningar är också kursen i Matematik B en stötesten för många elever.

Skolinspektionen bedömer att skolan närmare bör analysera sina resultat och använda sig av den tillgängliga statistiken på ett strukturerat sätt som en av utgångspunkterna i sitt systematiska kvalitetsarbete. Detta för att kunna identifiera faktorer som behöver åtgärdas i syfte att förbättra måluppfyllelsen. För att den officiella statistiken ska bli tillförlitlig bör också kommunen och skolan se över sina rutiner för rapportering av resultat till SCB.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla kurser i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Varje elev ges minst en gång per termin ett utvecklingssamtal där man med den individuella studieplanen som grund ger en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Läraren ska fortlöpande ge varje elev information om sina utvecklingsbehov och framgångar i studierna och minst en gång per termin ska eleven ges en samlad information om sin kunskapsutveckling och studiesituation i ett utvecklingssamtal. Utvecklingssamtalet ska genomföras med den individuella studieplanen som grund. För omyndiga elever ska också den informationen delges vårdnadshavarna.

På Luleå gymnasieskola ingår det i rutinerna att alla elever ska erbjudas ett utvecklingssamtal varje termin. Av dokumentationen och samtal med personal och elever framgår att många utvecklingssamtal håller god kvalitet och ger elever och deras vårdnadshavare mycket god information om elevens framgångar och utvecklingsbehov. Intervjuer visar dock att det finns elever som inte har haft utvecklingssamtal varje termin och att kvaliteten på de genomförda samtalen varierar. Det framgår att inte alla elever får tydlig information om sina utvecklingsbehov och det är inte heller alltid som utvecklingssamtalet genomförs med den individuella studieplanen som grund. Vårdnadshavare får ibland inte heller del av informationen.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste försäkra sig om att alla elever får ett utvecklingssamtal varje termin samt se till att samtalen håller god kvalitet och att de genomförs med den individuella studieplanen som grund. Vårdnadshavare till omyndiga elever ska också delges informationen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella kursproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Lärarna utgår vid bedömning och betygssättning från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.3 Betyg sätts och utfärdas och betygskatalog förs enligt författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens strävansmål, programmålen och kursplanernas mål anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna har inflytande över hur deras utbildning utformas och ges möjlighet att kunna påverka, vara delaktiga och ta ansvar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

De demokratiska principerna att kunna påverka, vara delaktig och ta ansvar ska omfatta alla elever. Elevernas ansvar för att planera och genomföra sina studier samt deras inflytande på såväl innehåll som former ska vara viktiga principer i utbildningen. Enligt skollagen åligger det alla som arbetar i skolan att verka för demokratiska arbetsformer. Vid varje gymnasieskola ska det finnas en skolkonferens och för varje klass eller motsvarande ska det finnas ett klassråd. Den

närmare utformningen av elevinflytande genom klassråd ska dessutom anges i skolans arbetsplan.

På Luleå gymnasieskola finns i de flesta fall en mentorstid angiven på elevernas scheman. Den tiden används ibland som klassrådstid för att dryfta frågor som klassen har, ibland för enskilda samtal eller för att förmedla information till eleverna. Av intervjuer framgår att klassråd genomförs sporadiskt. Elevråd finns i de olika kvarteren, men är organiserade på olika sätt. Vissa program har egna elevråd, vilket innebär att det i något kvarter finns flera elevråd. I andra kvarter är elevrådsverksamheten organiserad så att de program som finns i huset tillsammans bildar ett elevråd. Det framgår i intervjuer att det inom vissa program kan vara svårt att engagera eleverna i elevrådsverksamhet och att engagemanget varierar mellan kvarteren. Det finns också ambitioner att skapa ett byråd, där gymnasiechefen kan dryfta vissa frågor med elevrepresentanter från de olika kvarteren, men i dagsläget är det inte många elever som känner till de intentionerna. Vid skolan genomförs inte skolkonferens.

Av intervjuer med skolledning, lärare och elever framgår att variationen är stor mellan lärare och ämnen i vilken utsträckning eleven ges möjlighet till inflytande över arbetsformer och innehåll. En viktig förutsättning för att eleverna ska kunna utöva inflytande i undervisningen är att de har kännedom om kursplanernas mål och betygskriterier. Skolinspektionen har tagit del av utmärkta exempel där lärare tydligt presenterar och går igenom kursernas innehåll och betygskriterier vid kursstarten och också regelbundet återkopplar till dessa under kursens gång samt vid betygssättning av elevens prestationer. I intervjuer med elever och personal framgår det dock att det varierar mellan program, kurser och lärare i vilken utsträckning detta sker.

Skolinspektionen bedömer att Luleå gymnasieskola måste försäkra sig om att samtliga elever omfattas av och ges möjlighet till inflytande över såväl arbetsformer som innehåll i undervisningen. Skolan bör också klargöra syftet med klassrådet samt se till att det genomförs i alla klasser. Likaså måste skolan se till att skolkonferens genomförs i enlighet med gymnasieförordningens bestämmelser.

1.4.3 Skolan strävar mot att varje elev utvecklar en insikt om sitt eget sätt att lära och en förmåga att utvärdera sitt eget lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna och med det omgivande samhället för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för lärande och lärare ska samverka med andra lärare i arbetet att nå utbildningsmålen.

När Luleå gymnasieby bildades och kommunens utbud av gymnasieutbildning samlades i centrala Luleå med gångavstånd mellan de olika kvarteren, var den pedagogiska grundidén att det skulle bidra till samverkan mellan de olika programmen. Tanken var att samgåendet i en enda gymnasieskola skulle bidra till att underlätta och gynna utbudet av valmöjligheter för kommunens gymnasieelever samtidigt som det skulle ge stora samordningsvinster för kommunen. I intervjuer lyfts dock farhågor att det som initierades som en pedagogisk idé med samordningsvinster för alla inblandade, faktiskt har fått som effekt att de olika programmen har isolerat sig från varandra. Skolans organisation i arbetslag kring respektive program har lett till att de olika programmen i stor utsträckning bildar flera små skolor i den stora skolan. Även om en rektor har ansvar för ett par eller tre program finns lite samverkan dem emellan. Lärare är oftast knutna till endast ett program och även om man undervisar i samma hus/kvarter är tillfällena till samarbete mellan programmen få. Intervjuer visar dock att det finns undantag, som till exempel den samverkan som bedrivs mellan programmen i kvarteret Örnen.

Vid Luleå gymnasieskola förs diskussioner om bedömning och betygssättning inom kvarteren men inte mellan de olika kvarteren. Lärare är indelade i arbetslag knutna till ett program och bedömningsdiskussioner förs vanligen mellan arbetslagets eller programmets lärare. Sällan förs sådana samtal med lärare från andra program och än mindre mellan lärare verksamma i de olika kvarteren, även om det också finns exempel på kvarter där samverkan finns. I kommunen finns planer på ett utvecklingsarbete för att öka möjligheterna för den betygssättande personalen att resonera kring frågor rörande bedömning och betygssättning, vilket är positivt.

Skolinspektionen vill uppmuntra initiativet och bedömer att gymnasieskolan bör arbeta för att skapa en högre grad av samverkan mellan program för att ge större möjligheter till att utbyta erfarenheter och lära av varandra, till exempel inom området bedömning och betygssättning. Skolan bör skapa forum för lärare att föra diskussioner om bedömning och betygssättning såväl inom och mellan kvarteren, som inom och mellan programmen. Allt i syfte att bedömningen och betygssättningen ska bli så likvärdig och rättvis som möjligt.

12 (20)

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till den enskilde elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska läraren utgå från den enskilde elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Läraren ska också organisera arbetet så att eleven utvecklas efter sina egna förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Luleå gymnasieskola lyckas överlag med att flexibelt anpassa undervisningen till de enskilda elevernas behov. Dokumentation och intervjuer vittnar om att det finns en ambition att tillgodose varje elevs specifika behov. Skolan är stor och självklart finns variationer mellan kvarter, lärare och kurser. Inte minst i programmets kvalitetsredovisningar lyfts dock nödvändigheten av att i högre utsträckning låta organisationen ta hänsyn till den utmaning det innebär för enskilda lärare att anpassa undervisningen till varje elevs specifika behov. Här lyfts också behovet av att utveckla undervisningen för att skapa mer motivation och engagemang hos eleverna. När elever, som inte kommer in på varken sitt första-, andra- eller tredjehandsval, påbörjar en utbildning som de egentligen inte vill gå, ställer det än högre krav på undervisningens motivationsskapande förmåga. När mycket av energin riktas mot att få elever att klara godkända betyg finns också en risk för att andra elevers behov av utmaningar får en lägre prioritet. Skolinspektionen vill uppmuntra den diskussion som förs kring undervisningens utformning och bedömer att den bör fortsätta för att undervisningen i än högre grad ska kunna anpassas till den enskilda elevens behov. I den diskussionen bör ventileras vad skolan kan bidra med på individuell nivå såväl som på grupp- och skolnivå.

1.5.2 Särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan hjälpa elever som har behov av särskilt stöd. Läraren ska stimulera, handleda och stödja eleven och ge särskilt stöd till elever med svårigheter. Särskild uppmärksamhet måste ägnas åt de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Elever med annat modersmål än svenska ska också få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. På Luleå gymnasieskola finns en organisation för att hjälpa elever i behov av särskilt stöd. I intervjuer framkommer dock att det steg i processen som innebär att skolan ska utreda elevens eventuella behov ibland saknas. Utredningar dröjer och det särskilda stödet sätts ibland in för sent, först när kursen är slut och eleven har fått betyget icke godkänt. Enligt rektorerna är behovet av särskilt stöd stort och det finns, enligt dem, elever som inte får det särskilda stöd de behöver. I intervjuer framkommer också att skolan inte erbjuder studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det. I intervjuer lyfts också fram att eleverna vid Luleå gymnasieskola har olika tillgång till elevhälsans tjänster. Elevhälsan, bestående av skolpsykolog, kurator och specialpedagog, är uppdelad i två team. Ett team med kurator och specialpedagog finns i kvarteret Kungsfågeln och det andra i kvarteret Lärkan, med uppgift att tillgodose de behov som finns i kvarteren Lärkan, Hackspetten och Örnen. Studie- och yrkesvägledare samt skolsköterska finns i samtliga kvarter. I intervjuer framkommer att elever i kvarteren Örnen och Hackspetten saknar närheten till elevhälsans tjänster. Skolinspektionen bedömer att Luleå gymnasieskola måste se till att alla elever får det särskilda stöd de behöver och att elever med annat modersmål än svenska får tillgång till studiehandledning på modersmålet om de behöver det.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder ska, enligt gymnasieförordningen, rektor se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas och elever och vårdnadshavare erbjudas möjlighet att delta i utarbetandet. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behov eleven har, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vid tillsynsbesöket framkommer att åtgärdsprogram inte alltid upprättas för

elever i behov av särskilt stöd. När åtgärdsprogrammen skrivs har de inte heller alltid föregåtts av en utredning och skolan har inte tydliga rutiner för hur utredningarna i förekommande fall dokumenteras. Av de åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av framgår att kvaliteten skiftar, att skolans insatser inte alltid anges, att målformuleringarna inte alltid är tydliga och utvärderingsbara. De åtgärder som anges är ofta sådana som eleven själv ska vidta. Sällan anges förändringar i organisation eller lärmiljö som tänkbara åtgärder. Tid för uppföljning anges inte på ett tydligt sätt. Ofta framgår att uppföljning ska göras kontinuerligt.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste se till att elevers behov av särskilt stöd utreds och dokumenteras samt att åtgärdsprogram i enlighet med författningarnas krav utarbetas för samtliga elever i behov av särskilt stöd.

1.5.4 Skolans individuella program förbereder först och främst eleven för studier på ett nationellt eller specialutformat program och följer en fastställd plan.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Vid tillsynstillfället gällde lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (2006:67). Enligt den råder det ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Skolans huvudman ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten. I sammanhanget vill Skolinspektionen uppmärksamma skolan och kommunen på att denna lag upphör att gälla den 1 januari 2009. Den ersätts av de bestämmelser som finns i skollagens kapitel 14 a och även av bestämmelser i den nya diskrimineringslagen (2008:567), vilka således träder i kraft den 1 januari 2009. De olika kvarteren i Luleå gymnasieskola har var sin likabehandlingsplan. Det framgår att de är utarbetade efter en gemensam mall och är i stort sett likalydande för de fyra kvarteren. Den specifika situation som råder i de olika kvarteren framgår således inte. Planerna är dock väl genomarbetade och innehåller uppgifter om planerade åtgärder under läsåret. I intervjuer framgår att planerna har tagits fram i samarbete med personal och delvis även med elever. Det framgår dock av elevintervjuer att planerna och deras innehåll inte är kända för alla elever. Skolinspektionens bedömning är att det i planerna tydligare bör framgå att skrivningarna utgår ifrån en kartläggning av situationerna i respektive kvarter. Vidare bör elevernas medverkan i utarbetandet och förankringen av dess innehåll förbättras.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Den regelbundna tillsynen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar och den erbjudna undervisningstiden kan redovisas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt gymnasieförordningen ska en elev med annat modersmål än svenska få undervisning i sitt modersmål om eleven önskar det. Enligt läroplanen ska skolan klargöra vilka rättigheter och skyldigheter som eleverna har.

På Luleå gymnasieskola finns ett stort antal elever med annat modersmål än svenska. I intervjuer framkommer att skolan inte erbjuder modersmålsundervisning i den utsträckning som behövs, vilket enligt rektorena beror på svårigheter att hitta lärare. För bedömning av tillgången till modersmålsundervisning, se kommunbeslutet.

3.1.3 Skolans specialutformade program uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Skolans lokala kurser uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt gymnasieförordningen får styrelsen för utbildningen besluta om att inrätta lokala kurser. Dessa kurser ska ge kunskaper i ett eller flera ämnen som inte tillgodoses i nationellt fastställda kursplaner. Lokala kurser kan förekomma på nationella, specialutformade och individuella program, men får inte ersätta kurser i kärnämnen eller de kurser i karaktärsämnen som är gemensamma för ett nationellt program eller finns inom en nationellt fastställd inriktning. Styrelsen för utbildningen fastställer det antal gymnasiepoäng som en lokal kurs omfattar och även de betygskriterier som gäller för lokala kurser.

Vid Luleå gymnasieskola erbjuds lokala kurser i exempelvis demokrati och livskunskap, där innehållet är av sådan art att det, enligt läroplanen, ska genomsyra all verksamhet på skolan. Likaså erbjuds lokala kurser i till exempel litteratur och idrott, där innehållet mycket väl kan erbjudas inom ramen för nationella kurser. I några av de lokala idrottskurserna anges också olika grad av närvaro som betygskriterium för de olika betygsstegen.

Skolinspektionens bedömning är att skolan måste se över utbud och utformning av sina lokala kurser och försäkra sig om att de uppfyller förordningens krav.

3.1.5 Skolans lokala inriktningar uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.6 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.7 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag för vissa hjälpmedel eller enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen i gymnasieskolan vara avgiftsfri för eleverna. De ska utan kostnad ha tillgång till böcker, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. Huvudmannen får dock besluta att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel. I verksamheten får också förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

I intervjuer framkommer att resor till olika tävlingar och träningsläger ingår som en obligatorisk del för elever på idrottsprogrammet. Kostnaderna för dessa får eleverna till viss del stå för själva. Likaså får eleverna själva bekosta den utrustning som behövs för att de ska kunna utöva sin idrott. Eleverna på exempelvis naturvetenskapsprogrammet förväntas också själva köpa de kalkylatorer som behövs för utbildningen.

Skolinspektionens bedömning är att skolan och kommunen måste se över de avgifter som förekommer och vid behov vidta åtgärder så att skolan inte tar ut avgifter eller belastar elever och vårdnadshavare med kostnader som kan strida mot skollagen.

18 (20)

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att utbildningen inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektor fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att en skola ska utvecklas måste den fortlöpande ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder. Vid Luleå gymnasieskola bedrivs kvalitetsarbetet inom respektive program. Det

tillhör rutinerna att lärare och elever tillsammans utvärderar de respektive kursernas innehåll och upplägg vid kursavslut. Likaså görs utvärderingar och uppföljningar bland annat initierade ifrån kommunens system med balanserade styrkort. Resultaten ligger till grund för förbättring av verksamheten. I intervjuer framkommer dock att det ibland saknas en strukturerad analys och diskussion kring resultaten för att identifiera de faktorer som är i behov av åtgärder i syfte att nå en högre måluppfyllelse. Personalintervjuer vittnar om att till exempel den verksamhet som bedrivs för elever i behov av stöd sällan blir föremål för en övergripande analys och utvärdering. Inte heller elevhälsans arbete blir i tillräcklig omfattning föremål för analys och utvärdering. Strukturen för ett systematiskt kvalitetsarbete finns, men är ännu inte förankrad i samtliga delar av skolans verksamhet. När kvalitetsarbetet sker programvis, saknas ibland också en överblick över de funktioner som delas av alla program.

Skolinspektionen bedömer att skolans kvalitetsarbete bör förbättras för att i än högre grad kunna identifiera de faktorer som är i behov av åtgärder i syfte att nå en ökad måluppfyllelse.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska arbetet med kvalitetsredovisningen främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Den ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas.

I Luleå gymnasieskola görs en kvalitetsredovisning för varje program. Inspektörerna har tagit del av samtliga programs kvalitetsredovisningar och kan konstatera att de är av skiftande kvalitet. Som tidigare nämnts utgår kvalitetsarbetet från kommunens system med balanserade styrkort, vilket har bidragit till att kvalitetsredovisningarna har en enhetlig struktur. Systemet kan, enligt de intervjuade, ibland uppfattas som onödigt krångligt. Det är uppenbart att systemet är väl förankrat inom vissa program, dock inte i samtliga. Vissa programs kvalitetsredovisningar är tydliga och ger god information om verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse liksom även vilka åtgärder som ska vidtas i syfte att nå högre måluppfyllelse. I andra saknas emellertid ofta en grundlig analys av de resultat som åstadkommit. I de

flesta saknas också resultatredovisningar utöver dem som presenteras i engelska, svenska och matematik. Ofta utarbetas kvalitetsredovisningen av rektor och personalen är delaktig endast i liten omfattning. Någon kvalitetsredovisning för den samlade verksamheten vid Luleå gymnasieskola finns inte, annat än det som redovisas i kommunens egen kvalitetsredovisning. Inte heller redovisas i programmens respektive kvalitetsredovisningar någon uppföljning och utvärdering av de fyra kvarterens likabehandlingsplaner.

Skolinspektionens bedömning är att skolan bör arbeta för att samtliga programs kvalitetsredovisningar håller en jämn och god kvalitet, att delaktigheten i framtagandet av redovisningarna ökar samt att uppföljningen och utvärderingen av skolans likabehandlingsplaner redovisas. För att bidra till en ökad samhörighetskänsla mellan skolans olika delar och program bör också skolan ge en mer övergripande bild av den verksamhet som bedrivs vid Luleå gymnasieskola.

2009-05-14 Umeå

Agnetha Burström

Pererik Hagberg